

אוטוביוגרפיה: ניו־יורק

מאנגלית: סיון בסקין

צ'רלס רזניקוף (1894-1976) נולד בברוקלין להורים יהודים שנמלטו מאימת הפוגרומים ברוסיה אל העולם החדש. ב־1916 סיים את לימודיו בפקולטה למשפטים באוניברסיטת ניו־יורק, אך ברוב שנות חייו התפרנס מכתובה ומעריכה. עם זאת, השכלתו המשפטית הועילה לו בעבודתו המונומנטלית – ספרי שירי "עדות" שלו, שבהם השתמש בעדויות אמיתיות ממשפטים שנערכו בסוף המאה ה־19 ובתחילת המאה ה־20 בארה"ב, וממשפטים לפושעי מלחמה נאציים. רזניקוף, המושפע מהמשוררים האימאג'יסטיים, לא שוכח בשיריו שום דבר שיכול להיות משמעותי למשורר יהודי בניו־יורק של המאה ה־20: נושאים חברתיים ופוליטיים, נופים אורבניים, עניינים יהודיים, ובמפתיע (או לא?) – גם לא מעט תיאורי טבע. גם הקצרים שבשיריו מציגים רגע יומיומי אך בלתי נשכח או מספרים סיפור.

אף על פי שרזניקוף היה מוערך בחוגי משוררים, ואלן גינזברג אף ראה בו את מבשר דור הבֵּיט, להכרה אמיתית הוא זכה רק בשנותיו המאוחרות. אך במשך כל שנות חייו, גם כשהצלחתו הייתה פחותה, הוא הקפיד לפרסם את שיריו, כדי שלא יאבדו, כפי שאבדו שיריו העבריים השרופים של סבו. חלק מספריו הוא אף הדפיס בעצמו במכונת דפוס שהציב במרתף בית הוריו.

משום מה עבודתו של רזניקוף תורגמה לעברית מעט מאוד. אני שמחה להשלים כאן ולו מעט מהחסר, על ידי הצגת מחזור השירים הארוך שהמשורר כתב בשנות ה־40.

1.

את זה אי אפשר לקנות בפרוטה
 בקיוסק, גם לא ללקט
 בשיחים שבפארק. אולי אפשר למצא
 באפר במגרשים נדחים,
 בין פחיות חלודות וצמחי דטורה.
 אם אתם רוצים לאכל דגים בלי חשבון,
 מלפפונים, מלונים,
 הייתם צריכים להשאיר במצרים.

2.

אני לבד –
 ושמיח להיות לבד;
 איני מחבב אנשים שמסתובבים
 כל כך מאחר; שצועדים לאטם אחרי
 חצות
 דרך עלי השלכת על מדרכות העיר,
 איני מחבב
 את פני שלי
 במראות הקטנות של מכוונות המורים
 לפני החניות הסגורות.

3.

אני צועד לארכו של כביש,
 מריח פרחים צהבים על שיח,
 צופה בזרירים על כרדשא, אולי –
 אבל למה כל אלה
 בורחים כל כך מהר בתוך מכוניות,
 לאן הם ממהרים
 כל כך?
 הם בטח נסעו להקשיב לגברים חכמים
 ולהביט בנשים יפות,
 ואלו אני סתם טפש
 המשוטט פה לבד.

4.

אני אוהב את קולות הרחוב –
 אבל, נפרד ובודד,
 אני עומד מול חלון פתוח
 ומעבר לדלת סגורה.

5.

ובכן, החרף כאן; העלים טאטאו זה מכבר
 מהשבילים המתפתלים; העצים והאדמה
 הם בצבע חום –

הכל מסדר.

בפארק פורחים הפנסים לבדם.

מתהלכים ומדברים;

אבל צרות של גברים בגיל העמידה

שלא ראו הצלחה בחיים

כל כך משעממות!

6.

עכשו קר: היכן שנמס השלג,
 המדרכה נסדקת בקרח שחור תחת צעדי
 הזהירים;

והשלג ישן ומחרר,

פה אפר מהאפר ושם צהב מהחול.

המדרכה מונחת בצל הכתים

הקר;

יונים ודרורים מסתתרים בחללי עצים

מהקר והרוח; אבל כאן, היכן

שאור החמה נגר ברחוב הצר

על אילן קטן, שחור ועירם מעלים,

הדרורים בשמש, מצטופפים על הענפים.

מי שבחייקהם עמדו באמץ בזעמם של

יצורים כמוהם,

הם כַּעַת פְּסָלִים מְאָרֵד,
אֲמִיצִים נֶגֶד מִזַּג הָאָוִיר לְבָדוּ.
אֲנִי מוֹצֵא אֶת עֲצָמֵי מְדַבֵּר בְּקוֹל רֶם
בְּלִכְתִּי;
זֶה לֹא טוֹב.

דוֹן ז'וֹאֵן לְבָדוּ יֶאֱמִין
שְׂאֲנֵי בְשִׁיחָה עִם פְּסָלִים
הַמְכֻסִּים בְּשֶׁלֶג לְבָן;
פְּרַנְצִיסקוֹס הַקְדוֹשׁ לְבָדוּ –
שְׂאֲנֵי מְדַבֵּר לְדֶרֶוּרִים
בְּשִׁיחִים הַרְיָקִים מְעֵלִים,
לִיּוֹנִים
שֶׁבְשֶׁלֶג.

.7

הַחֲבָלִים שְׁבֵרוּחַ
מְצַלִּיפִים בְּתֵרֵן הַדְּגָל
(הַדְּגָל עֲצָמוֹ גֵּלֶשׁ מְטָה);
מְאָחוּרֵי צְמֵרוֹת עֲצִים עִירְמוֹת
אוֹרוֹתָיו שֶׁל מְטוֹס
מֵתְרַחֲקִים לְאִטָּם.

כּוֹכֵב אוֹ שְׁנַיִם זוֹרְחִים
בֵּין אַרְבּוֹת שֶׁל מְפַעֵל;
הַרְחוֹב חֲשׂוֹף וְשֶׁקֶט,
כִּי פֶּנֶס הַרְחוֹב נִשְׁבֵּר,
זְקָר, וְגַם מְאָחֵר.

.8

מְאִירִים אֶת שְׁלַחַן
יוֹם הַלְדֻתְךָ,
הַנְּרוֹת הַבוֹעֲרִים יִתְפָּרְקוּ
לְקַרְנֵי אוֹר

וְגוֹשֵׁי שְׁעוֹה.
בְּנִגּוּד לְגִלְגֵּלֶת,
הֵם אוֹמְרִים בְּנִימוֹס:
זֶה אֶתָּה!

.9

אֲנִי פוֹחֵד
בְּגִלְלֵי הַשְּׁטוּיּוֹת
שְׂדֵבְרָתִי.
עָלִי לְאֲמִץ תְּזוּנָה
שֶׁל שְׁקֵט;
לְחַזֵּק אֶת עֲצָמֵי
בְּדַמְמוֹה.

הֵיכֵן הַחֲכָמָה
שְׂתַהֲיָה לִי מְזוֹר?
אֵלֶיךָ לְבָדִי
וְאַרְפָּא אוֹתִי
בְּאוֹר הַחֲמָה וּבְרוּחַ.

.10

אֲיִנִּי מְאֲמִין שְׂדוּד הֶרֶג אֶת גְּלִית.
זֶה בְּטַח הָיָה –
תִּמְצָאוּ כִּבְרָת אֶת שְׂמוֹ בְּרִשְׁמֵת הַקְּצִינִים
שֶׁל דָּוִד.
אֲבָל מִי שָׁזָה לֹא הָיָה, הוּא לֹא הָיָה טַפֵּשׁ,
כְּשֶׁהֲסִיר אֶת הַקְּסָדָה
וְהִנִּיחַ אֶת הַחֶרֶב, הַחֲנִית, הַמְּגֵן
וְאָמַר: הַנִּשְׁק שְׂנֵתָתָם לִי טוֹב,
אֲבָל לֹא שְׁלִי:
אֲלַחֵם בְּדַרְכֵי
בְּאַבְנֵים וּבְקָלַע.

11.

"האם אלקי לשם?" "אין שתדע -
כי זה לא ישנה; אתה לא עד כדי כך
חשוב."

והמלים דבקו בי

כמו קוצים. השביל היה מסתר
מתחת לעלי שלכת; ופה ושם
נחנק הנחל. כשהוא התפרץ,
לשניה הנצו אדוות.

היא דברה ברע לב, אבל זו הייתה אמת:
הייתי שתף לאור החמה, כמו גל אדום,
כמו עלה;

חשבתני זאת והשתזפתי,
ונכון לאותו רגע היה לי טוב.

14.

הגשר
עצמות פלדה שבענו.

15.

אלהים ונושא דברו
המדרכה הזאת עקרה
כמו הר

שבו שמע משה את אלהים -
פתאום ברחוב
נוציץ אל מול רגלי
פגוש של מכונית.

16.

קבצן מושיט ידו
לצוארון פרוה ומלטף אותו בסתר,
גונב לקצות אצבעותיו קצת חמימות.

17.

נער המעלית עובד שעות רבות
תמורת מעות דלות - עבודתו משעממת,
אפרורית -

עוד מתבקש להיות נחמד ולברך
כל משתמש במעלית:
כדי לעמד בזה ברב גבורה,
לובש מדים.

13.

דברי הזעם שלך - כל קללה כוזבת
שוקעת אל תוכי, נוספת לערמה גבוהה
שהצטברה בתחתית. ואני אותו הדבר:
זה לא חלק ממני, אשר נשאר;
זה הנתיב שבו אפסע, ומעליו אזורם.

18.

כַּעַת הֵם גְּבָרִים וְנָשִׁים,
שׁוֹב בָּאוּ לְסֹגֵד בְּאֶרְוָה.

הַתַּחֲנָה הַזֹּאת שֶׁל הַתַּחֲתִית –
עִם הָאִוְרוֹת, וְעִמּוּדֵי פְלִדָּה, קִשְׁתוֹת
בְּטוֹן וְרִכְבוֹת –

21.

הַחֲתוּל הַלְבָן עַל הַדָּשָׂא
שׁוֹכֵב בְּשִׁמְשׁ לֵיד הַגָּדָר,
נָעִים לְהִבִּיט בּוֹ –

שְׁכֻלּוֹל מְשֻׁמְעוֹתֵי לְמַעְרוֹת הַקְּדֻמוֹנִים;
אָבֵל רְאוּ! פֹּה עַל הַקִּיר –
צִיּוֹר נְאִיבִי.

19.

אָבֵל הָאָדוֹן עַב הַבֶּשֶׂר,
שְׁחִיב גְלוּחַ דְּחוּף,
נִשְׁעֵן עַל פְּרָגוּלָה הַמְּסֻלְּסֵלֶת בַּעֲנָבִים
סְגָלִים,
עֲנָבִים סְגָלִים סְבִיב כָּלוּ,
הוּא אִישׁ לֹא נָעִים.

רִכְבַּת תַּחֲתִית

אֲנָשִׁים זֹזִים, אֲנָשִׁים עוֹמְדִים, הַמּוֹנִים
וְעוֹד הַמּוֹנִים; אֶלֶף, רִבְבָה שֶׁל קוֹרוֹת
בְּרִזָּל –

הָאֵם אֲנִי נַעֲשֶׂה מִיזְנַתְרוֹפ?
אֶתִּיאִסֵּט?
טוֹב, אוּלַי זֶה בְּכַחוּס הָאֵל.

עִמּוּדִים;

בְּרַח!

אֶךְ כִּיצַד,

כְּשֶׁאֲתָה סָגוֹר בְּרִכְבַּת נוֹסַעַת?
וּלְמַעַלָּה, בְּרַחוּב,

22.

הַסְּמֵרְטוּטֵר הַמְּזֻקָּן
שִׁיּוֹשֵׁב בֵּין עֲרָמוֹת סְמֵרְטוּטִים בְּמִרְתֵּף
שֶׁר:

שְׁמֵשׁ זֹרַחַת, כְּמוֹ שֶׁהִיא זֹרַחַת בִּיּוֹנִי.

20.

כָּכָה זֶה נוֹלָד;
זֶה נוֹלָד כָּכָה –
כְּמוֹ שֶׁזֶה יֵצֵא מִגּוֹף כְּלִשְׁהוּ
כְּדִי לְהִסְרִיחַ:
שׁוֹם דְּבָר לֹא יִשְׁנֶה אֶת זֶה –
לֹא רַחֲמִים, לֹא טוֹב־לֵב.
אִשָּׁה מְשֻׁתְּקָת,
יְדִיהָ רוֹעֵדוֹת כְּמוֹ מַיִם,
מְאֻזְנָה.

מְשׁוֹרֵר עִם בְּקֻבוּק וִיסקִי וְסִפֵּן

אִרוּעַ כּוֹאֵב, בּוֹדָאִי,

הַמְּלָה

בְּחֶדֶר הַסְּמוּדָה;

צְעָקוֹת

שֶׁל מְלִים וְקֻטְעֵי דְבוּר שֶׁלֹּא מִתְחַבְּרִים
לְמִשְׁפָּט

וּמְשֻׁפְּטִים שֶׁלֹּא מִתְחַבְּרִים לְכֻלּוֹם.

פּוֹתַח אֶת הַדְּלָת:

אֵה, הַמְּסֻדְרוֹן מְלֵא –

צְאָצְאֵי שְׁלֵשֶׁת הָאֲמֻגוּשִׁים,

”אם אי פעם אַקבל עבודה חדשה, אהיה חזק.
צריך להיות חזק
כדי להסתדר. אהיה חזק, בסדר,
הוא אומר במרירות. מוציא חפיסת
סיגריות.
נשארו רק ארבע־חמש.
הוא מביט בי בזוית העין –
בזר שפגש זה עתה; מהסס;
ומציע סיגריה.

.23

ספרית אגוד קופר

גברים ונשים שאוחזים בספרים
פתוחים –

.26
אני תמיד מפתע לפגש, אחרי עשר או
עשרים שנים,
אנשים שהיו עניים וטפשים,
הם עדין עניים וטפשים, כמוכן, אבל
לפחות בחיים –

ולעולם לא מעבירים עמוד: הם באים
רק למען החם,
לא למען ההארה.

.24

למרות מלחמות, מגפות, בהלות,
בריאים ושלמים.
היתכן
שיש אלהים בשמים,
למרות הכל?

שורת בתים, חלונות אטומים בקרשים;
בית חרשת ריק, חלונות שבורים;
גבעה של עלים מתים ועשבים מתים,
עתונים ישנים ופחיות חלודות.
עכשו הגיעה קבוצה
בבגדים ישנים ונעלים קרועות,
הם אומרים בנימוס:

.27

ביום ראשון, כשהחנות היתה סגורה,
ראיתי עכברה שמנמנה בין העוגות בחלון;
גבירתי היקרות,
שגודשות את בית התה היקר הזה,
אל תחשבנה שרק אתן זכיתן בברכת
אלהים.

הדרך, אדוני? אם אפשר,
הראה לנו,
בבקשה, את הדרך.

.25

בחור צעיר מסתובב
בחסר מעש: הוא פטר מהעבודה.

יצור נאה, שרץ ריצה קלה ושקטה
 בכביש החצץ שבין העצים,
 שמעת אותי,
 סובבת ראש מחדד,
 ונתנו מבט ארך זה בנה,
 שועל ואדם;

לאחר מכן נעלמת בלא חפזון בשרכים
 והשארת את הדרך למכוניות ולי –
 לבהונות ולמכונות של האזרחים.

השמש שוקעת
 בתוך רקיע אפר –
 מאירה לא יותר מירח;

מהמגדל,
 בצלילים בודדים,
 מנגינת החרף של הפעמונים.

אשה שחרה שפופה פוסעת באטיות
 דרך השלג האטי הנופל.

בחדר המחמם,
 אל תשפט על פי הכביסה על החבל
 מאחורי קיר המחסן –
 באור שמש;

על גגות אחרים
 חבלי כביסה אחרים
 מסתובבים ומסתלסלים;
 כן, רוח נושבת קרה.

היונים לא תפרחנה
 מהגג שלהן;
 הן עפות אל השוכה, מגלות דלת סגורה
 ומצטופפות מעליו,
 ופונות מזרחה, להתגונן מהרוח.

מענן,
 אך העננים –
 בסוף יום ארך –
 בצבעי פנינים וורדים;
 האביב ירד
 לרחובות,
 האביב עלה השמימה.

שב בשקט
 ליד החלון הפתוח
 ותניח לרוח,
 לרוח העדינה,
 לנשף בפניך;

שב בשקט
 ושלב את ידיך –
 רוקן את לבך מפל מחשבה,
 את ראשך מחלום.

זריחה בפארק
 אחיד הוא צבעם של עלים
 באפולולית;
 זיזי סלעים

בעולם החדש הזה

אינם מצקים.

נדמה כי היחידים שחיים פה

הם העופות –

עד שרואים את השנים,

זרועו סביב מתניה.

.33

נחל שלפני חדש אחד

בין שתי גדות של שלג ירד,

ובתוך זרמו האפר רעד,

לא פחות אפר, הרקיע –

הנחל נראה עכשו,

כמו עצי הערבה על גדותיו,

צלול וירק –

כי חדש מאי הגיע:

הנחל היה אפר ומזויע,

הנחל שצלול וירק עכשו –

כי חדש מאי הגיע!

שערך יצבע, תסרקתך חננית,

שמלתך תהיה צבעונית מתמיד –

כבר זכית לשבחים על חן ויפעה,

עיניך החרדות עוד רוצות חנפה;

אבל בקרוב יתקמטו פניך

כמו כדור של ניר, המשלך

לפח האשפה,

לפח האשפה.

.34

אוחז בגבעול

יפיה שהיה לה,

כאלו הוא עדין

ורד.

.35

נסיעה מערבה

הרפכת יוצאת מניו-יורק, יוצאת מהמנהרה: השלג דאמש

בפנות הגגות, בתלמים של שדות חרושים

תחת מחסה של עצים עירמים,

בצד אחד של הכביש, בגדה אחת של הנחל –

היכן ששמש הבקר לא מגיעה;

נחלים סוערים בעשרים זרמים במקביל;

מורדות מעל צבר כהה של אילנות חשופים.

פסות גשם-פיח על גג הקרון,

עשן המנוע עולה לפני האשנב,

ועל האדמה השטוחה לצד המסלה

השלג מופח מסביב.

למַחֲרַת בְּבִקְרָה, מַעֲבֵר לְמַגְרָשִׁים, בְּלוֹקִים שֶׁל בְּתִים חֲדָשִׁים;
 בְּתֵי עֵץ יִשְׁנִים עִם מְרַפְסוֹת עַרְפִּיּוֹת שְׁצוּפוֹת לְמִסְלָה;
 הַתְּחַנָּה מִתְרַחֶבֶת, הָאֲדָמָה מְרַפֶּדֶת בְּמִסְלוֹת אַחֲדוֹת,
 אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּשִׁיקָגוּ.
 הַשְּׂדוֹת הַשְּׁטוּחִים מְכַל עֵבֶר מְכַסִּים בְּקִלְחֵי תִירָס שֶׁהֵתִיבְשׁוּ,
 נִשְׁבְּרוּ קֶצֶת מֵעַל הַקֶּרְקַע, נִשְׁכְּבוּ עַל הָאֲדָמָה הַשְּׁחֵרָה;
 קָרַח בְּתוֹךְ הַשְּׁקָעִים; סוֹסִים שְׁעִירִים
 בּוֹרְחִים מֵהֶרְכֶּבֶת; סִיחַ שְׁמֵרִים פֶּרְסוֹתוֹ
 מִבֵּיט בָּנוּ; מִגְדָּלִים שֶׁל קוֹרוֹת פְּלֹדָה, בְּטוֹר אֵינְסוֹפִי,
 נוֹשָׂאִים מְבָרְקִים בְּשִׁלְשָׁה זֻגוֹת שֶׁל יָדַיִם מֵעַל הַשְּׂדוֹת. קָרַן שְׁמִכְנֹנֶת טִיסוֹת
 מֵאִירָה אֶת הַלִּילָה.

לְבִסוּף מְאִירָה רַק אֵילַת הַשְּׁחַר;
 הַמִּישׁוֹר מְכַסֶּה בְּעֵשֶׂב צָהָב קָלוּשׁ;
 עֲדָר בְּקָר עֵנָק – פְּרוֹת אֲדָמוֹת צַחוּרוֹת פָּנִים וְרִגְלִים – רוֹעָה,
 גְּבַעוֹת שְׁטוּחוֹת-רֹאשׁ, שֶׁלֵּג בְּשִׁקְעִים בְּמוֹרְדוֹת הַתְּלוּלִים,
 גִּשְׁר בְּטוֹן עִם מַעֲקָה חֲדָשׁ וְזוֹהָר;
 אֲדָמָה אֲדָמָה; מֵעַל רֶכֶס הַגְּבַעוֹת – הָרִים
 שְׁחוֹרִים, מוֹרְדוֹתֵיהֶם מְצַעִים בְּשִׁלְג, הָרִים שְׁחוֹרִים עִם וְרִידִים שֶׁל שִׁלְג.
 גְּבַעוֹת נְמוּכוֹת מִתְגַּלְגְּלוֹת מְכַסּוֹת מְרוֹה; לֹא בֵּית, לֹא פֶּרֶה. לְקִרְאֵת הַלִּילָה יוֹרֵד הַשִּׁלְג.

הָאֲדָמָה הַכֶּהָה שְׁטוּחָה עַד הַנְּהָר – זוֹרַחַת עִם הַזְּרִיחָה;
 הַרְחַק מִתְמָרִים הֶהָרִים, כְּחָלִים וְסִגְלִים;
 כְּחַל הַשָּׁמַיִם נַעֲשֶׂה סִגְל, וּבִתּוֹכּוֹ זוֹהָר כּוֹכֵב.
 שְׁמָמָה לְבָנָה בְּשִׁלְג מְהוּל בְּמְרוֹה;
 הֶהָרִים בְּצַפּוֹן לְבָנִים. הֶרְכֶּבֶת פּוֹנָה
 דְּרוּמָה. סְבִיבְנוּ סְלָעִים;
 סְלַע אֶפְרַס וְסְלַע אָדָם; סְלַע צָהָב וְסְלַע אָדָם;
 מְצוֹקִים עֵירָמִים מְכַל צִמְחָה; קִירוֹת שֶׁל סְלַע אָדָם מִתְפּוֹרֵר;
 הַר מְכַסֶּה בְּסְלָעִים, טְרָשִׁים, אֲבָנִים;
 וְאִף יִצּוֹר חֵי
 חוּץ מִצְפוֹר גְּדוּלָה
 שְׁעָפָה לְאֵט.

הָאֲדָמָה לְצַד הַדֶּרֶךְ יִרְקָה עִם עֵשֶׁב זֹהָר;
הַעֲצִים לְאֶרֶץ הַנְּהָר הַבְּצִי זֹהָרֵי נֶצְנִים;
הַעֲצִים בְּעֵמֶק כְּבֵר הוֹצִיאוּ עֲלֵימָם יִרְקִים.
דְּקָלִים בְּרַחֲבוֹת שְׁבַעִיר.
פְּרָחִים סִגְלִים וּלְבָנִים בְּמִדְבָּר.
חוֹל לֶבֶן בְּגִלְמֵי חֲלָקִים.
מִישׁוֹר חֲצָצִי, כְּמוֹ אֲדוֹת עַל הַמַּיִם.
אוֹרוֹת בּוֹדְדִים; אוֹרוֹת מְרַבִּים; אוֹרוֹת לְאֶרֶץ כְּבִישִׁים, אוֹרוֹת לְאֶרֶץ רַחֲבוֹת אֲרָפִים,
וּלְאֶרֶץ רַחֲבוֹתֶיהָ שֶׁל לוֹס אֲנָג'לָס.